

Judikatūras krājums

Lieta C-425/19 P

**Eiropas Komisija
pret
Itālijas Republiku u.c.**

Tiesas (virspalāta) 2021. gada 2. marta spriedums

Apelācija – Valsts atbalsts – Privāttiesību banku konsorcijs iejaukšanās par labu vienam no tā dalībniekiem – Dalībvalsts centrālās bankas piešķirta iejaukšanās atļauja – Jēdziens “valsts atbalsts” – Attiecināmība uz valsti – Valsts līdzekļi – Netiešie pierādījumi, kas ļauj secināt par pasākuma attiecināmību – Tiesisko apstākļu un faktu sagrozišana – Lēmums, ar kuru atbalsts atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu

1. *Apelācija – Pamati – Kļūdainais faktu vērtējums – Nepieņemamība – Pierādījumu vērtējuma pārbaude Tiesā – Izslēgšana, izņemot sagrozišanas gadījumu – Faktu juridiskā kvalifikācija – Pieņemamība*
(LESD 256. panta 1. punkts; Tiesas statūtu 58. panta pirmā daļa)

(skat. 52.–54. punktu)

2. *Apelācija – Pamati – Kāda Vispārējās tiesas argumentācijas aspekta precīzas kritikas nepieciešamība – Pieņemamība*
(LESD 256. pants; Tiesas statūtu 58. pants; Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunkts)

(skat. 55. punktu)

3. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Priekšrocību piešķiršana, kas attiecināma uz valsti – Privāttiesību banku konsorcijs iejaukšanās viena no tā dalībniekiem atbalstam – Iekļaušana – Nosacījumi – Iejaukšanās, kas veikta valsts iestāžu ietekmē – Vērtējuma kritēriji*
(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 59.–62. un 65.–73. punktu)

4. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Priekšrocību piešķiršana, kas attiecināma uz valsti – Privāttiesību banku konsorcijs iejaukšanās viena no tā dalībniekiem atbalstam – Iejaukšanās banku, kas ir konsorcijs dalībnieces, privātajās interesēs – Lēmums par iejaukšanos, kas neveido valsts pilnvarojuma īstenošanu – Izslēgšana*

(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 80.–84. punktu)

5. *Apelācija – Pamati – Kļūdains faktu un pierādījumu vērtējums – Nepieņemamība – Novērtējuma, ko Vispārējā tiesa veikusi attiecībā uz valsts tiesībām, pārbaude Tiesā – Izslēgšana, izņemot sagrozīšanas gadījumu*
(LESD 256. panta 1. punkta otrā daļa; Tiesas statūtu 58. panta pirmā daļa)

(skat. 93. un 94. punktu)

Rezumējums

Tiesa noraida Komisijas apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu attiecībā uz pasākumiem, kurus veicis banku konsorcijs, lai atbalstītu vienu no tā dalībniekiem

Vispārējā tiesa pamatoti nosprieda, ka šie pasākumi nav valsts atbalsts, jo tie nav attiecināmi uz Itālijas valsti

2013. gadā Itālijas banka *Banca Popolare di Bari SCpA* (turpmāk tekstā – “BPB”) izteica interesi parakstīties uz *Banca Tercas* (turpmāk tekstā – “Tercas”) – citas Itālijas privātkapitāla bankas, kurai bija piemērota īpašā administrēšanas procedūra, – kapitāla palielināšanu, jo Itālijas banku nozares uzraudzības iestāde *Banca d'Italia* bija konstatējusi pārkāpumus.

Šī BPB interese tomēr tika izteikta ar nosacījumu, ka *Tercas* negatīvo pašu kapitālu pilnībā nosegs *Fondo Interbancario di Tutela dei Depositi* (turpmāk tekstā – “FITD”). Pēdējais minētais ir privāttiesību banku konsorcijs, kuram ir savstarpējības raksturs un kuram ir pienākums iesaistīties saistībā ar noguldījumu likumisko garantiju gadījumā, ja notiek kāda no tā dalībniekiem piespiedu administratīvā likvidācija. FITD turklāt ir iespēja preventīvi iesaistīties, lai atbalstītu dalībnieku, kam ir piemērota īpašā administrēšanas procedūra. Tomēr šāda iespēja var tikt izmantota tikai tad, ja pastāv sanācības iespēja un ja paredzamais slogs nav tik liels, kāds tas būtu, FITD iesaistoties atbilstoši noguldījumu likumiskajai garantijai attiecīgā dalībnieka piespiedu administratīvas likvidācijas gadījumā.

2014. gadā pēc tam, kad FITD pārliecinājās, ka preventīva iesaistīšanās par labu *Tercas* ir ekonomiski izdevīgāka nekā ieguldījumu atmaksāšana šīs bankas noguldītājiem piespiedu administratīvās likvidācijas gadījumā, tā nolēma nosegt *Tercas* negatīvo pašu kapitālu un sniegt tai noteiktas garantijas. Šos pasākumus apstiprināja *Banca d'Italia*.

Ar 2015. gada 23. decembra lēmumu¹ Eiropas Komisija konstatēja, ka šī FITD iesaistīšanās par labu *Tercas* ir prettiesisks valsts atbalsts, kuru Itālijas Republika piešķirusi *Tercas*, un uzdeva tā atgūšanu.

¹ Komisijas Lēmums (ES) 2016/1208 (2015. gada 23. decembris) par valsts atbalstu (lieta SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN)), ko Itālija piešķirusi bankai *Tercas* (OV 2016, L 203, 1. lpp.).

Itālijas Republika, *BPB*, kā arī *FITD*, ko atbalsta *Banca d'Italia*, cēla prasības atcelt šo lēmumu. Ar 2019. gada 19. marta spriedumu² Vispārējā tiesa apmierināja šīs prasības un atcēla Komisijas lēmumu, tāpēc ka nebija izpildīti nosacījumi *FITD* ieviešanās kvalificēšanai par valsts atbalstu, jo šī ieviešanās nebija nedz attiecināma uz Itālijas valsti, nedz finansēta no šīs dalībvalsts līdzekļiem³.

Noraidot Komisijas apelācijas sūdzību, Tiesa virspalātas sastāvā precizēja savu judikatūru par tādu atbalsta pasākumu attiecināmību uz valsti, kurus piešķirusi privāttiesību struktūra, kas nav ne valsts struktūra, ne valsts uzņēmums.

Tiesas vērtējums

Tiesa vispirms atgādina, ka, lai priekšrocības varētu tikt kvalificētas par “atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tām, no vienas puses, ir jābūt tieši vai netieši piešķirtām no valsts līdzekļiem un, no otras puses, tām jābūt attiecināmām uz valsti.

Konkrētāk, saistībā ar *FITD* ieviešanās par labu *Tercas* attiecināmību uz Itālijas iestādēm, Tiesa konstatē, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu, nospriežot, ka Komisijas iesniegtie netiešie pierādījumi, lai pierādītu Itālijas valsts iestāžu ietekmi uz *FITD*, neļauj attiecināt tā ieviešanos par labu *Tercas* uz Itālijas iestādēm.

Šajā ziņā Tiesa uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pareizi piemērojusi judikatūru, saskaņā ar kuru Komisijai, pamatojoties uz netiešu pierādījumu kopumu, ir jāpierāda, ka attiecīgie pasākumi ir attiecināmi uz valsti, un tādējādi nav likusi Komisijai izpildīt augstāku pierādījumu standartu attiecībā uz priekšrocības attiecināšanu uz valsti tikai tādēļ, ka *FITD* ir privāta struktūra.

Šajā sakarā Tiesa uzsver – tas, ka vienībai, kas ir piešķirusi atbalstu, ir privāts raksturs, nozīmē, ka netiešie pierādījumi, ar kuriem var pierādīt pasākuma attiecināmību uz valsti, atšķiras no tiem, kas tiek pieprasīti gadījumā, ja atbalstu piešķir šā struktūra ir valsts uzņēmums.

Līdz ar to Vispārējā tiesa nav noteikusi atšķirīgu pierādīšanas standartu, bet, tieši pretēji, ir piemērojusi Tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru netiešie pierādījumi, ar kuriem var pierādīt atbalsta pasākuma attiecināmību, noteikti izriet no konkrētas lietas apstākļiem un konteksta, kādā šis pasākums ir īstenots, un kapitāla saiknes starp *FITD* un valsti neesamībai šajā ziņā ir zināma nozīme.

Turklāt Tiesa skaidro, ka tās judikatūra par “valsts emanācijas” jēdzienu, kura ļauj attiecīgajām personām atsaukties uz beznosacījuma un pietiekami precīziem noteikumiem direktīvā, kas nav transponēta vai nav pareizi transponēta, attiecībā pret struktūrām vai vienībām, kuras ir pakļautas valsts varai vai kontrolei, nevar tikt transponēta uz jautājumu par atbalsta pasākumu attiecināmību uz valsti LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.

² Spriedums, 2019. gada 19. marts, Itālija u.c./Komisija (T-98/16, T-196/16 un T-198/16, EU:T:2019:167).

³ Pasākuma kvalificēšana par “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē paredz atbilstību vienlaicīgi četriem nosacījumiem, proti, ka pastāv valsts ieviešanās vai valsts līdzekļu izmantošana, ka šī ieviešanās varētu ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, ka tā piešķir selektīvu priekšrocību tās saņēmējam un ka ar to tiek kropļota konkurence vai tiek radīti tās kropļošanas draudi.

Turklāt Tiesa noraida Komisijas argumentu par tādu tiesību aktu apiešanas risku, kuri attiecas uz banku savienību. Šajā ziņā Komisija apgalvoja, ka atteikšanās attiecināt uz valsts iestādēm tādas organizācijas kā *FITD* iejaukšanos par labu privātā kapitāla bankai, rada risku, ka tiks apiets Direktīvas 2014/59 32. pants⁴, kurā ir paredzēta noregulējuma procedūras sākšana, kad kredītiestādei ir nepieciešams ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem, kas atbilst valsts atbalstam. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka noguldījumu garantiju sistēmas veikta pasākuma kvalificēšana par valsts atbalstu, kā rezultātā varētu tikt uzsākta šī noregulējuma procedūra, joprojām ir iespējama – atkarībā no minētās sistēmas un attiecīgā pasākuma iezīmēm.

Visbeidzot, Tiesa apstiprina, ka Vispārējā tiesa, tieši pamatojoties uz tādu Komisijas izmantoto netiešo pierādījumu kopuma analīzi, kuri aplūkoti to kontekstā, konstatēja tiesību kļūdu, ko bija pieļāvusi šī iestāde, uzskatīdama, ka Itālijas iestādes bija īstenojušas būtisku publisku kontroli *FITD* iejaukšanās par labu *Tercas* noteikšanā.

⁴ 32. panta 4. punkta d) apakšpunkts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvērto režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012.